

GORICA

(Večerno izdanje.)

Izhaja vsa torek in soboto ob 11. uri popoldne za mesto ter ob 3. uri pop. za deželo. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K, polletno 4 K in četrtletno 2 K. Prodaja se v Gorici v tobakarni Schwarz v Solskih ulicah, Jellersitz v Nunskih ulicah in Leban na Verdijevem tekašcu po 8 vin.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po petilvrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Deželna norišnica.

Tudi to vprašanje rabi nekaterim rojenim hujšakcem v to, da begajo naše ljudstvo proti slovenskim poslancem, češ, da lahko mišljeno zamujejo denar v take zavode, dočim ga nimajo za druge potrebe. Zato je umestno, da tudi to vprašanje vsestranski objektivno in stvarno pojasnimo, da vsakdo potem lahko razsodi, kaj je na teh hujškarijah resničnega.

Vprašanje o deželni norišnici se vlačijo po deželni hiši že preko 40 let, in kdor si dotične obravnave in spise pregleda, ne naleti na nobenega, kateri bi trdil, da ni to podjetje za deželo neobhodno potrebno; razlike v mnenjih se nahajajo le glede prostora, kje naj se gradi, in načina, kako naj se gradi.

Tudi zdravniki in strokovnjaki in vsi oni, ki se interesirajo za to vprašanje, so v tem jedini, da je postala zgradba norišnice neodkladna. Kdo bi mogel tudi nasprotno trditi? Saj se vsakdo lahko prepriča v deželni hiši teden za tednom, da pripeljejo tja umobolnega nesrečnejša ter milo prosijo za vsprejem v blaznico; a obé blaznici v mestu sta že davno prenapolnjeni, in na telegrame v Italijo, Trst, Ljubljano in Feldhof pri Gradcu, da bi naše umobolne tja sprejeli, dohaja vedno isti odgovor: prenapolnjeno. In kako bridko je to za sorodnike in občine, katere ne morejo spraviti takih čisto nevarnih nesrečnejšev v varnost in zavetje, o tem imajo prave pojme le prizadele osebe in oni, kateri morajo to gledati.

Sicer pa tudi pogled v deželne račune kaže, da je skrajni čas za zgradbo deželne blaznice. Leta 1902 je dežela izdala za oskrbovanje blaznih 112.508 K, in za leto 1904 je že v proračunu v to svrhu 120.000 K. Mnogo tega denarja roma iz dežele in deželna ekonomija zahteva, da se prej ko prej temu v okom pride, denar naj ostane v deželi.

O tem torej, da je zgradba potrebna, ni ugovora. Vprašanje potem nastane, kje in kako zidati.

Deželni odbor je nakupil v soglasju z deželnim zborom v ta namen zemljišče ik šempeterske meje nasproti italijanski

kmetijski šoli. Ko hitro je prišlo to v javnost, nastal je vihar, pisali so se proti temu koraku članki, izdajale brošure in zabavljalo se je na vse pretege. Jedinimi niso bili v tem niti zdravniki strokovnjaki, niti drugi; a naposled so se vsi udali v to, naj se pokliče v deželo psihijater, ki vodi tak zavod, ter naj izreče svoje mnenje o nakupljenem prostoru. Deželni odbor je povabil v soglasju z drugimi merodajnimi osebami v deželo zdravstvenega tajnega svetnika dr. Paetz-a, ki vodi tak zdravstveni zavod v Alt-Scherbizu. Imenovani gospod je prišel v Gorico dne 31. avgusta, deželni odbor ga je pozdravil v deželni hiši ter spremil na lice mesta, da si prostor ogleda. Ko se je vrnil v deželno hišo, izustil je sledečo sodbo o označenem zemljišču: »Lega krasna, zemljišče ugodno in zadostno«. S tem je bilo tudi to vprašanje konečno rešeno.

Kar se tiče zadnjega vprašanja, kako zidati, je opomniti, da se obče urejajo norišnice na pet načinov ali sistemov. Prvi je zaprti ali kosarnski sistem, drugi sistem je z raztresenimi šotori, tretji je paviljonski sistem s poljedelsko kolonijo, četrti ameriški (cotagge) in peti mešani sistem.

Prvi sestoji v tem, da se zgradi potrebam primerno veliko poslopje — kosarna, od tod tudi ime —, kamor pridejo vsi umobolni. Ta sistem ima to prednost, da je najcenejši, ker zavzema najmanj prostora, in je nadziranje tudi najlažje in najcenejše. Dalje je uprava enostavna in ceno, zdravnikom je službovanje zelo olajšano in zadostuje manj osebja nego pri drugih sistemih; tudi stroški za kurjavo, za zračenje, kanalizacijo, za snajenje in pitno vodo so primeroma najmanjši. Toda temu nasproti stojé velike neugodnosti: Ko nastanejo med umobolnimi kužne bolezni, je zadrega velika radi izoliranja; bolnikov ni mogoče ločiti po razliki njihove bolezni; velika zmešnjava vlada med njimi, ki mora le neugodno uplivati na zboljšanje njihovega žalostnega stanja. Kar pa je najmerodajnejše in radi česar se taki sistemi povsod opuščajo, kjer so vpeljani, je to, da po izreku psihijatrov hrepene

blazni isto tako po svobodi, kakor vsak drugi človek, in ako se čutijo zaprte, postanejo vedno bolj nemirni in vedno bolj besni. In na ta način se ne sme postopati v sedanjem človekoljubnem stoletju niti z norci!

Pri drugem sistemu je potrebno veliko skupno zemljišče, po katerem so raztresena majhna preprosta poslopja. koče, šotori. Za ta sistem bi potrebovali pri naših razmerah okoli 150 ha sveta, kar zelo podraži podjetje. Ta sistem je umesten tam, kjer se dobi zemljišče zelo po ceni, sicer pa ima še druge neprilike: nadziranje, oskrbovanje s hrano in drugimi potrebščinami je težavno in zamudno. Ta sistem ima tudi svoje prednosti: veliko prostost za umobolne, lahko razdelitev bolnikov po različnih stopinjah bolezni, večji upliv narave in okolice na nje itd.

Pri nas sta prišla v poštev le ta in tretji sistem, kateri je bil konečno za naše razmere sprejet. Najkrajše je, ako opišemo v kratkih potezah naš načrt. Pri vstopu bode hišica za čuvaja, potem kmalu opazovalnica in poslopje za zdravnika. Slediti dve vrsti manjših poslopij, paviljonov, na eni strani za ženske, na drugi za moške. Prva dva paviljona sta namenjena za one bolnike, katere sorodniki vzdržujejo; druga dva za zelo nemirne, besne; tretja dva za one, ki so od časa do časa nemirni in nevarni; zadnja dva za dobre in nenevarne blazne. Poslopja bodo stala v primerni daljavi drugo od drugega, da se ne čujejo blazni drug drugega.

Vmes pride potem še poslopje za kuhinjske potrebe, dalje poslopje za upravo, kapela, in na strani proti Št. Petru mrtvašnica. Opomniti je, da ta sistem ni paviljonski sistem s poljedelsko, marveč z vrtnarsko kolonijo, ker je nakupljen prostor (15 ha 40 a) za prvi namen premajhen. Kaj je poljedelska in vrtnarska kolonija, je pač po sebi umljivo, dostaviti nam je le, da se iz našega sistema z dopolnilom zemljišč lahko izcimi tudi drugi sistem s poljedelsko kolonijo.

Opomniti nam je pa tudi, da sistem z raztresenimi šotori je prišel še le tedaj v razgovor, ko je bilo zemljišče ob šem-

peterski meji že nakupljeno. Predlagatelj sam je priznal, da ga ni prej dobro proučil, zato se je z njim zakasnil. Ako bi bila zbornica sprejela ta predlog, moral bi se bil nakupljeni svet pri Št. Petru prodati in drugi svet (kakih 150 ha) kje drugod nakupiti.

O dveh zadnjih sistemih ne bomo razpravljali, ker pri nas ne moreta priti v poštev in ju tudi ni nikdo predlagal in zagovarjal.

Dodati moramo pa še, da je prišel dr. Tuma v seji dne 20. julija 1901 s posebnim sistemom na dan, ki se nam je prvi hip zelo prikupil in se nam je zdel zelo premisleka vreden. On si je ogledal po svetu mnogo norišnic ter se razgovarjal z različnimi veščaki o našem načrtu. Na podlagi teh poizvedeb je vrigel vse gori navedene sisteme ob tla ter priporočal majhno poslopje, kamor vtaknemo vse blazne, in ko bomo imeli izvežbane strežnike, potem lahko izberemo norce, ki so za delo in napravimo kolonijo kakih 6 km od mesta. A v naslednji seji v dan 25. julija istega leta je stavil nov predlog, ki se ne da nikako zvezati s prvim, predlog namreč, da se proda nakupljeni prostor pri Št. Petru, seveda ne pod kupno ceno, ter da se kupi prostor med Št. Petrom in Dornbergom, in sicer najmanj 150 ha zemlje. Temu predlogu je še dodal, da ga je stavil radi tega, ker stoji na stališču, kakor so ga zdravniki poučili.

Prav in dobro, — a to je moralo takoj vsakega prepričati, da dr. Tuma sam ni bil prepričan o dobroti svojega prvega načrta.

Če dodamo še, da je dal deželni odbor stroge ukaze deželnemu inženjerju, da naj gleda sicer na solidnost posameznih stavb, a da mora vse opustiti, kar bi povzročilo le najmanjše nepotrebne stroške, podali smo glavne točke o tej zadevi, ter prepuščamo našim čitateljem in vsem onim, ki se za stvar zanimajo, sodbo, kakošne pregrehe se morejo navaditi na ramena naših poslancev v tem vprašanju.

PODLISTEK.

37

Mladi gozdar.

Izvirni roman. Spisal Soški-črnošolec.

(Dalje.)

Mirko si ni upal niti dihati, tako pazljivo je poslušal Severjevo pripovedovanje. Ko je pa ta končal, zavprašal ga je hlastno:

„Kaj pa je z Milko?“

„Upam, da nič hudega. — Boji se Podleskovega, in ne brez vzroka, ker tak človek je za vse sposoben. — Županja mi je povedala skrivno pred hišo, ko sem odhajal, da je Podleskov zadnjo noč, ko je bil še doma, prišel Milko klicat pod okno, a dekle ga je mrzlo in odločno odslovilo. — Nato se je Podleskov hudo zarotil, da se bo maščeval, ter odšel, ne da bi bil počakal Jožka, kakor sta se bila zmenila?“,

„Kaj sta rekla pa orožnika?“

„Rekla sta, da bo eden njiju nočjo pazil okoli Zagričarjeve hiše, drugi pa pošlje na orožniško postajo na pomoč, da bosta nočjo vsaj dva patrolirala tukaj po gozdu.“

„Smeva-li zanesti se na to?“

„Menim da; orožnikova beseda vendar ni babja.“

„Pojdi hitro, Tone, in zapri pri vseh oknih veternece; jaz pa zaklenem in zapahnem hišna vrata.“

Oba vstaneta nato ter gresta vsak na svoje delo.

„Prokleti ciganki!“ zakolne Mirko proti svoji navadi ter zaloputne in zapahne vrata.

„Kaj pa je?“ prihiti Sever ves zbežan iz zgoranjih sob.

„Ključa ni v vratih. — Odnegli sta ga ciganki.“

„Grom in strela!“ zamrmra Sever skozi zobe in se pograbi z obema rokama za glavo.

„Kar je, to je“ reče čez nekoliko časa mirneje Mirko. „Nocoj morava biti pripravljena na najhujše. Zaupati smeja le na lastno moč, ker Bog vedi kod bodo hodili orožniki. Zapah bo uže držal toliko, da ne bo ciganom nič pomagal vkrađeni ključ. — Jaz bom imel puško in bodalo, ti vzemi pa samokres. Luč ugasi takoj, potem pa vleciva na ušesa. Ako zapaziva, da so orožniki zavohali cigane, ne bova streljala; drugače pa — brez usmiljenja.“

Nato se oborožita, vpihneta luč ter se postavita na stražo Sever v izbi, Mirko pa v kuhinji tik glavnih vrat. Dobro uro čakata zaman: tiho je vse kot na pokopališču. Okoli desete po noči pa začuje Mirko na vrtu tihe, goste stopinje, kakor bi prihajalo več oseb. Krčevito pritisne nastavljen puško k sebi, kakor bi hotel reči: „Ti me čuvaj in reši!“ — Namesto stopin zasliši pa kmalu nato pred vrati šepetanje:

„Le pogum! — Oba uže spita; luči ni več. — Zadavim ga kar v postelji.“

Mraz strese Mirka ob teh besedah, osobito, ker je spoznal, da jih je izgovoril njegov smrtni sovražnik — Podleskov Tine. A ta groza se je morala kmalu

umakniti drugi: — ključ se je tiho zdrnil v ključavnico.

„Kaj, ko ne bi držal zapah?“ šine Mirku kot blisk skozi glavo, zato dvigne puško na strel. —

Ključ se varno obrne v vratih enkrat — dvakrat, tretjokrat ne gre več. Nato pritisne nekdo polagoma na kljuko in se upre z lahtom v vrata: a zapah drži, vrata se ne odpro.

„Strele — nič ne bo!“ zakolne nekdo potihoma zunaj.

„Kaj početi sedaj? — Pustimo!“ oglasi se nekdo drug.

„Ne!“ pravi zopet prvi. „Nocoj ali nikdar! — Naj bom mrtev jaz ali on. — Stopi sem in podložmi ramena, da se vspnem do okna. Če še tam ne pojde, pa kar zapalim to proketo gnezdo.“

Nato odideta oba prav oprezno izpred vrat. Kmaló zaropotajo lopatice pri veternicah, šipa v oknu se žvenketaje zdrobi, Severjev samokres počí, od zunaj se začuje strašna kletev — Podleskovega Tine. — Za hip je vse tiho. — A takoj se oglasi v vrtu močan, zapovedovalen glas:

„V imenu postave, Valentin Podlessek in tovariši, stojte!“

Odgovor na to je bilo glušeče brlizganje, s katerim je nekdo napadalcev gotovo ali klical tovariše na pomoč, ali pa jih opomnil, naj beže.

„V imenu postave, stojte in podajte se!“ zagromi zopet orožnikov glas.

Razmere v naši kmetijski družbi.

Razmere v naši kmetijski družbi postajajo od dne do dne vedno bolj čudne, in je zavlada zadnji čas v nji popolna samovolja. Da je temu tako, nam dokazuje interpelacija člana centralnega odbora g. Ernesta Klavžarja, katero je stavil do predsedstva v zadnji seji centralnega odbora dne 23. m. m. in ki se približno tako-le glasi:

Cela vrsta nepravilnosti in kršenj društvenega statuta, katere sem žal opazil pri upravi in reševanju društvenih zadev, me sili, da stavim do slavnega društvenega predsedstva to-le interpelacijo.

Po določenih § 34. naših društvenih pravil bi se morala obdržavati vsako leto dva občna zbora, in sicer bi moral biti jeden v spomladi v Gorici, drugi pa bi se moral vršiti kje na deželi, in sicer po mogočnosti v glavnem kraju kakega okraja. Na prvem teh občnih zborov bi se moralo razpravljati o društvenih računih in proračunih.

Zadnji občni zbor pa se je vršil 26. junija 1902. Preteklo je toraj 18 mesecev, odkar ni bilo nobenega občnega zbora, ne v Gorici, pa tudi na deželi ne. Minulo je že leto 1903, a potrdili nismo do danes niti računov za leto 1902. Zdaj se nahajamo že v letu 1904; a niti proračuna za leto 1903 nismo ustanovili.

Sedanje društveno predsedstvo je bilo izvoljeno v mesecu novembru leta 1901. Poslovna doba sedanjemu predsedstvu pošla je že pred dvema meseci in nič se ni še poskrbelo, da bi se vršila volitev novega predsedstva v postavni dobi, kakor to določuje § 20. društvenih pravil.

Sploh pa je obžalovanja vredno, da se ni naše društvo, odkar ima nova pravila, še do danes organiziralo, kakor to ista pravila v svojem zadnjem oddelku določajo, kajti ustanovili so se do sedaj le v posameznih okrajih kmečki odseki, dočim so se za večino okrajev popolnoma prezrle prehodne odredbe.

V smislu § 28. bi moral imeti centralni odbor vsak mesec po jedenkrat svojo sejo, da bi rešil vse one zadeve, ki niso izrecno pridržane občnemu zboru, kakor tudi rešiti vse druge naloge, katere nalaga centralnemu odboru § 25.

V letu 1903 pa je imel centralni odbor le dve seji, in sicer 24. februarja in 11. julija. Prej in poslej pa sta predsedstvo in društveni urad sama rešila vse zadeve.

Kdor je bil tako dolgo vrsto let kakor jaz član centralnega odbora, temu je dobro znano, koliko predmetov se nabere v šestih mesecih in koliko zadev se ima v tem času rešiti, katera rešitev pa pripada v smislu obstoječih pravil centralnemu odboru. Žal, se je urinila zadnji dve leti v naše društvo navada, ali bolje rečeno razvada, da se sklicuje k sejam centralni odbor le po dolgih presledkih, nekako samo za to, da se prikazuje nekaka navideznost gledé postavnega izvrševanja društvenih pravil, ali, da se jasneje izrazim, da se maskira samovoljno postopanje društvenega predsedstva in društvenega tajništva.

V dokaz svojih trditev hočem izmed tolilikih navesti samo ta-le slučaj:

V seji centralnega odbora 11. julija 1903. izročil se je živinorejskemu odseku načrt poduka gledé izvrševanja postave, tičooče se vzgoje govedi v predrazpravo.

Pod besedo predrazprava se umeje, da bi se moral dotični načrt z dotičnimi ukrepi živinorejskega odseka, predno se ga je izročilo kompetentni oblasti, priti v konečno odobrenje v sejo centralnega odbora. Predsedstvo pa se ni za to zmenilo in je poslalo operat živinorejskega odseka, ne zmeneč se za centralni odbor in za njegovo mnenje, naravnost deželnemu odboru. In takih slučajev je vse polno.

Četudi nimajo društveni odseki v smislu § 31. društvenih pravil o ničemur definitivno sklepati in so njihovi sklepi le nasvetovalni, se smatrajo njihovi pred-

logi kot definitivni sklepi in se pošiljajo kot taki pristojnim oblastim.

To je neka nova iznajdba; tako postopanje je neki nov način, po katerem se rešujejo društvene zadeve, ali tako postopanje je pa tudi očitno kršenje društvenih pravil in prejudicira pravice centralnega odbora.

Navedel bi lahko še celo vrsto nepravilnosti, ki se dogajajo v našem društvu, ali omejil sem se za sedaj le na nekaj takih, ki zadevajo obe strani naše dežele. Je pa tudi mnogo takih nepravilnosti, katere se nanašajo le na slovensko stran naše dežele, in s katerimi so njene koristi jako oškodovane. O teh nepravilnostih pa nočem govoriti, ker nimam namena dotakniti se občutljivosti ter provzročiti kak razpor, pač bi pa želel, da bi se vrnil zopet časi, na katere se rad spominjam, ko so se pod pravičnim vodstvom razpravljale društvene zadeve navadno v popolnem sporazumu zastopnikov jedne in druge strani naše dežele.

Končujem toraj s tem, da stavim do predsedništva to-le interpelacijo:

Se-li slavno predsedstvo zaveda ne-normalnega stanja, v katerem se nahaja naše društvo in katero sem jaz osvetlil z navedenjem dejanj in ki traja že nad dve leti in kako misli opravičiti zgoraj navedene nepravilnosti.

V Gorici, 23. januarja 1904.

Dopisi.

Iz goriške okolice.

Predragi prijatelj!

Tako torej, dragi moj, sem v notranjost tvoje bombe o pokojnem kardinalu upam, dovolj posvetil in nje vsebino na podlagi resničnih dogodkov razkrinkal. Naloga ni bila ravno tako težavna. Ti, prijatelj, prepogosto igraš komedijo tatú bežečega pred množico, ki ga lovi, in kričečega: Lovite tatu! Enkrat, dvakrat se igra posreči, ali slednjič se ptiček izpozna po petju. Taka je s tvojimi frazami o „političnem sleparstvu“. Ti „farbaš“ že nekaj let javno mnenje v „Soči“, da je groza! Ti nisi več zmožen golo resnico zapisati niti o najmanjši zadevici, če le sega tudi bolj od daleč v tvojo koristolovno politiko. Ljudje, ki se poučujejo o goriških razmerah le iz tvoje „Soče“, morajo imeti strašansko zmedene pojme o našem resničnem stanju. Naj le kdo čita ljubljanske časnike in primerja po njih sporočenih narodni napredek Ljubljane z narodnim napredkom Gorice, potem izprevidi, kako pritlikavo je napredovanje v Ljubljani. Da, prijatelj, Gorica v tvoji „Soči“ ne hodi po poti napredka, ona temveč dirja, lomasti, drvi. V tvoji Gorici se ne računa več s stotaki, tisočaki, tu se upoštevajo le milijoni. V tvoji Gorici žive Krezi, ki podpisujejo kar stotake na teden. In prijatelj moj, ti imaš srce takó pisati, ko veš, da je vse le komedija, vse le brezvestna „farbarija“, ko veš, da smo ubogi kot greh. Če pa tako „farbaš“, ko služiš svoji megalomaniji, kaj še le, ko se treseš za vsakdanji kruhek, kaj še le, ko se ti očita, in po vsej pravici očita, da nosiš ti polovico krivde, katero si zakrivil v družbi z razkolniškim sođrugom na narodni sreči Slovencev na Goriškem. Le zvijaj se, prijatelj, kolikor hočeš, le skušaj mašiti ušesa, ki poslušajo, usta, ki govorijo, resnice ne utajiš, in nje širjenja ne ustaviš. Čim bolj se oddaljujemo od usodnega časa razkola, tembolj se pojavlja osebno v naših inteligentnih krogih zavest, da je bilo Slovencem na Goriškem tako malo treba političnega razpora, kakor beraču rev in nadlog, da ni bil to v svojem začetku in po nagibih razpor načel, ampak prepir oseb, da je bil ta razkol le nekaj nenaravnega, umetnega, prisiljenega, ki je še le kasneje javno, krenil na „napredno“ pot. Zato pa, prijatelj, bodi enkrat pameten, nehaj se ustavljati struji javnega prepričanja, ki te zdrobi, če te ne ponese s seboj. Kar je bilo ob razkolu možno, ni zdaj več mogoče. Takrat bi bil morda tvoj članek „politični sleparji“ imel še kaj

privlačne sile; zdaj ne upaj več tega! Oni časi so minuli; pregnali so jih sadovi, katere je rodil tvoj polit. razkol. Ti sadovi — vidiš, prijatelj — so tvoji sovražniki, ne pa jaz in moji somišljeniki, Nam ni treba drugega nego opozarjati na-nje javno mnenje in kazati, v kakem nasprotju so tvoje fraze v „Soči“ z resničnim našim političnim stanjem. Zato, prijatelj — ponavljam še enkrat — ni bilo težavno razkrinkati tvojo bombo o kardinalu. In ta bomba je bil glavni argument, s katerim si hotel podpreti svoj članek o „političnih sleparjih“. Ta tvoj argument leži torej pohabljenih peruti pred mojimi nogami, in meni bi prav res ne bilo treba ozirati se na druge pritikline tvojih „političnih sleparjev“. Storim pa to, da se malo s tabo pošalim; saj veš, prijatelj, da je zdaj pust, ko se vse rado veseli. Ker mi pa naša vas ne ponuja pustnih veselíc, dovoli mi, da jih nadomestim z zabavanjem z nekaterimi mesti iz tvojih „političnih sleparjev“, katere si menda res napisal v proslavljenje pusta; kajti tako nerodno „farbanje“ ne tiče drugam kot pod poglavje pustnih burk. (Dalje pride.) A. K.

S Št. Viške gore. — (Izlet na Št. Viško goro). — Vsprejmite g. urednik, v predale svojega cenjenega lista zanimiv pogovor z izleta na gorsko planoto. Predno pridem k glavni stvari, Vas opomnim, da jaz nikdar ne potujem kot pesnik, ki sanja še opoldne o blede luni, — ampak kot trezen, praktičen zemljan. Zato presojam tudi vse zanimivosti potovanja bolj od praktične strani. Tako sem storil tudi pri svojem zadnjem izletu na Št. Viško goro. —

Srečen slučaj je nanesel, da sem med potjo dotekel prijaznega, šaljivega moža v najboljših letih. Ko sva precej ugodno rešila obligatno vprašanje o vremenu, zaprašal sem moža:

„Tukaj je tudi sedež županstva, ne-li?“

„Ne, pa ne!“ odgovori mož kratko in me šegavo pogleda, potem potegne parkrat prav krepko iz svoje pipice in pristavi: „Tou ni sedež županstva, ampak — zaspanstva“.

„Kako to?“ se začudim jaz.

„To, veste, je tako: Gorjani imamo navado, da ono županstvo, v katerem ne skliče župan občinske seje več kot eno leto, ne imenujemo več županstva, ampak — zaspanstvo. In tako slavno zaspanstvo viža in regira sedaj pri nas“.

„Čudno! — Zakaj pa molčite k temu?“

„Ker ne pomaga kričati, če so tisti, ki žive v gorenjem štuku, — gluhi“.

V tem, ko gledam in poslušam zgornjega možaka, zadenem z nogó ob grobljo kamenja in padem naprej na roke. Sram me je bilo, osebno, ker se mi je to pripetilo sredi vasi. Da bi pa zvalil krivdo malo od sebe, zagodrnjal sem:

„Ali je to občinska pot!“

„Ne, to je le občinski — potok“ pripomni, smeje se kmetič.

„Prav imate, pravi pravcati potok je, v katerem bi si še voda kosti polomila, ki jih nima... Toda, ne zamerite, da sem tako radoveden: — ali nimate tukaj tudi mlekarico?“

„To pa to; mlekarico pa imamo. — A škoda, da je že pred tremi leti prišla popolnoma ob vse mleko, tako, da je ostalo le kup usmrajenega sira, katerega je dalo zaspanstvo namesto redilnega praška prešičem. Iskali smo zaradi mlekarice pomoči pri raznih dohtarjih kmetijstva od najvišjega do najnižjega, pa vse nič ne pomaga. Ta je rekel, da moramo iti naprej, ako hočemo naprej priti; drugi je priporočal, da naj skrbimo, da povzdignimo motno stanje...“

„Gotovo mislite gmotno, ne motno stanje.“

„E, naj bo gmotno ali motno, — Bog pomagaj je vse skupaj. Mlekarica nima mleka, in vsi dohtarji ji ne morajo dati. — Pač ima kotel, v katerem kuha naše zaspanstvo —

mulce; ima več posode, ima še denar za potegniti in 600 K podpore za jalove krave... To je mlekarčni inventar brez mleka... ha... ha...“

„Žalostno! — Kaj je pa to čedno poslopje tukaj?“

„Tou je krčma našega organista“.

„Kakor nalašč! Jaz sem že potreben krepila. — Očka, stopite z menoj še vi na pol litra!“

„No, tega se pa že ne bom branil“.

Pri cilju smo, g. urednik! — Da je lažje iti dol z Gore, kakor gor, se ne izplača, da bi Vam dokazoval; zato sklenem in zakličem: Zdravi do svidenja!

Politični pregled.

Političen položaj.

Vedno bolj se bliža čas, ko bode treba v Avstriji rešiti razna jako važna in jako nujna vprašanja, ki se dajo rešiti jedino le potom parlamenta in nikakor ne na podlagi § 14. Bilo bi n. pr. jako čudno, ako bi se število novincev moralo dovoliti s pomočjo § 14. A tudi ta zadeva mora se rešiti prej ko prej, posebno pa v sedanjih časih, ko ne vemo, kaj nam prinese z ozirom na jako zamotane odnose na Balkanu že jutrajšnji dan, najdalje pa prihodnjo pomlad. Zaradi tega bode morala vlada v najkrajšem času zopet sklicati državni zbor. No, državni zbor se skliče jako jednostavno, ali drugo vprašanje je, ali bo hotel državni zbor kaj delati. Čehi so namreč sklenili, da ne odnehajo od obstrukcije, dokler ne dobe od vlade zadoščenja. In ako Čehi obstruirajo, potem je izključeno vsako pozitivno parlamentarno delovanje. Zadnje dni so prihajale v svet vesti, da se nahaja na Dunaju ta ali oni češki voditelj ter da se pogovarja z dr. Koerberjem. Pred par dnevi pa je dr. Pacak vse take vesti v nekem češkem listu odločno zanikal, češ, da se ne sme nobeden češki voditelj v imenu Čehov pogajati z vlado, ako tega ne sklene češka parlamentarna komisija. Ta češka parlamentarna komisija pa se snide na Dunaju 3. februarja, in še le tedaj se bo posvetovala o tem, kako stališče naj zavzamejo Čehi nasproti vladi in ali se bodo res spustili v dogovore z dr. Koerberjem ali pa tudi ne. Poljski listi poročajo, da je vlada voljna dovoliti Čehom notranji uradni jezik ter da bode tudi cesar izrazil do vlade željo, da se ustanovi drugo češko vseučilišče. Notranjega uradnega jezika pa ne misli vlada uveljaviti postavnim potom, ampak, da ga misli izvesti le administrativnim potom. Čehi pa baje zahtevajo, da se češki notranji uradni jezik uveljavi postavnim potom, gledé drugega češkega vseučilišča pa da zahtevajo, da se določi tudi kraj, v katerem se bode isto ustanovilo; a ta kraj bi bil mesto Brno. Le ako se ugoti tem dvem zahtevam, so Čehi pripravi opustiti obstrukcijo.

Trgovinska pogodba z Nemčijo.

V soboto se je sešla na Dunaju carinska konferenca avstro-ogrskih delegatov, ki ima nalogo, pripraviti vse potrebno, da se začnejo z Nemčijo pogajanja za trgovinsko pogodbo. Določil se čas in kraj tozadevnim pogajanjem. Ker se Nemčija ni na čistem s trgovinsko pogodbo z Italijo in Švico, začnejo se pogajanja z Avstrijo še le koncem februarja ali v začetku marca, in sicer v Berlinu. Avstrijo bo pri pogajanjih zastopal dr. Stibral, Ogrsko pa ministrski svetnik Biró. Ako se do tedaj ne reši avtonomni carinski tarif parlamentarno, dobe pogajanja značaj razgovora.

Za slogo med Slovani in Italijani v boju proti pangermanstvu.

Pod predsedstvom Ric. Garibaldija se je vršila seja društva „Pro Trieste e Trento“, ki se je bavila z vprašanjem, kako ubraniti Lahe v Avstriji pred pangermanistiško nevarnostjo. Osnova se je osredni odbor, ki bode vodil agitacijo v Italiji. Predsednik je Garibaldi. Nato je bil banket, na katerem je govoril tudi urednik tržaškega „Jadrana“, Tresić Pavličić, ki je dejal, naj se Lahi in Slovani mej seboj ne napadajo, ampak, naj združeni gredo proti skupnemu sovražniku. Tudi Garibaldi se je izjavil za slogo med Slovani in Italijani.

Ogrska zbornica.

Zasedanje ogrske zbornice se je odložilo, ne da bi bila vsprejeta rekrutna predloga. Snide se zopet po zasedanju delegacij.

Hrvatski sabor.

V hrvatskem saboru se nadaljuje proračunska razprava.

Govorniki opozicije se pridno oglašajo k besedi ter dokazujejo v prepričevalnih govorih nevarnost sedanjega

vladnega sistema na Hrvaškem za hrvaški narod. Celo člani vladne stranke so se vspeli do trditve, da je sedanja nagodba Hrvatov škodljiva, ter da postaja madjarski šovinizem vedno večji in vedno nevarnejši za Hrvate.

Boj proti poznanskim Poljakom.

Ni ga brezobzirnejšega človeka na svetu, ki bi tako kruto teptal tudi najjednostavnejše pravice drugih, samo da doseže svoj namen. To dokazuje zopet najnovejši čin predsednika poznanskega deželnega sodišča. Predenji so bili namreč to dni poklicani vsi sodni uradniki poljske narodnosti, katerim je zabičilo, da morajo izstopiti iz vseh poljskih posojilnic in hranilnic ter sploh iz vseh poljskih denarnih zavodov. Pa ne samo to, marveč zabičilo jim je tudi, da morajo vzdigniti iz takih zavodov ne-le ves svoj denar, ki bi bil v njih naložen, ampak tudi ves denar, katerega bi bile tam naložile njih soproge ali pa njih otroci.

Nezadovoljnost nemških častnikov.

Na Nemškem se uniforme kaj pogosto preminjajo. Take premembe uniform pa prizadevajo častnikom velike stroške. Ker namerava vojna uprava na Nemškem zopet upeljati glede uniform neke spremembe, so začeli postajati s tem jako nezadovoljni celo višji častniki in dajejo ti nezadovoljnosti tudi v javnih listih duška.

Odkritje spomenika ruskemu carju Aleksandru II. v Sofiji in mavzoleja v Plevni.

V Sofiji se odkrije 12. septembra t. l. spomenik ruskemu carju Aleksandru II. in mavzolej v Plevni. Teh slavnosti se bode udeležilo kakih 200 ruskih generalov, med njimi sin carja Aleksandra II., veliki knez Vladimir.

Balkan

Generalni guverner v Macedoniji Hilmipaša se je te dni izjavil proti dopisniku nekega lista, da je reformski program, katerega sta predložili Rusija in Avstrija Turčiji meseca februarja lanskega leta, že izvršen, in da se izpeljejo v najkrajšem času tudi one reforme, katere sta Rusija in Avstrija določili v Münstegu ter jih v sporazumu vseh evropskih velesil predložili Turčiji. Opomnil pa je Hilmipaša, da mir v Macedoniji ni nikakor odvisen od izvedenja reform, ker jih vodje ustašev ne odobrujejo. Nadalje je Hilmipaša zvrčal krivdo macedonskih nemirov tudi na Bolgarijo, češ, da dobivajo ustaši največ potuše pri Bolgarih. Stara turška pesem to. Vsi drugi so krivi na neznosnih razmerah v Macedoniji, le Turčija je nedolžna. Turčija je nedolžna, ako pri vseh izvedenih reformah turško vojaštvo še vedno ropa in žge po krščanskih vaseh brez nika-kega povoda. Turčija je nedolžna, ako turški uradniki nekažnjivo izsiljujejo denar od macedonskih posestnikov ter jih trpinčijo in mečejo v ječe, ako se jim ne udajo na prvi mah. Da, da, pri takem izvedenju reform ne bode miru v Macedoniji, in nastane tam še-le tedaj red, ko vržejo balkanski narodi bestijalnega Turka iz Macedoniji in sploh iz Evrope.

Vstaja v nemški Afriki.

V Samaralandu v Afriki, ki je posest Nemčije, nastala je ustaja, in se tam Nemcem zdaj hudo godi. Takozvani Hereroji so se spuntali proti nemškim gospodarjem, in njim se pridružujejo tudi drugi afriški rodovi. Med ustaši in med nemškim vojaštvom prišlo je že do več bojev, pri katerih so podlegli Nemci. Ustaši oblegajo razne nemške naselbine in požigajo vse, kar jim pride pod roke. Iz Nemčije odplula je jedna vojna ladija v Afriko s 1000 vojaki.

Rusko-japonski spor.

Položaj vedno isti. Rusija odpošlje še komaj te dni odgovor na drugo japonsko noto. Iz Petrograda se poroča, da so zapopadene v tem odgovoru take koncesije, s katerimi bode Japonska gotovo zadovoljna. Iz Londona pa se poroča, da bode odgovor Rusije tak, da bode prisilil Japonsko k ultimatumu. Najgotovješe pa je najbrže, da ni ruski odgovor znan ne petrograjskemu, pa tudi londonskemu poročevalcu ne. Toraj nič drugega, nego ugibanja.

Domače in razne novice.

Smrtna kosa. — Umrl je v Gorici v nedeljo zjutraj po dolgi in mučni bolezni oficijal južne železnice g. Miroslav Heren v 48. letu svoje dobe. Pogreb se bode vršil jutri popoldne ob 2. in tri četrt uri in sicer iz hiše žalosti v ulici Morelli št. 36. Truplo pokojnika se prepelje v Ljubljano, kjer se na tamošnjem pokopališču položi v družinsko rakev k večjemu počitku. N. p. v m. l.

Umrl je v noči od petka na soboto v svoji vili, nahajajoči se v ulici Usina, nagle smrti baron O d r o w o n e z - S e d l n i t z k y pl. Choltitz, šlezjski državni

in deželni poslanec in predsednik šlezjske kmetijske družbe v starosti 63 let. Pokojnik je bival v zimskem času že nad 20 let v Gorici, in je bila njegova gospa, rojena grofica S e r é n y i velika dobrotnica ubogim šolarčkom. Pogreb je bil danes ob 2. uri popoldne. Truplo pokojnika prepeljali so na tukajšnje pokopališče, kjer ostane pa le začasno.

Za „Šolski Dom“ so plačali predsedništvu: Anton Berlot, župnik na Vogerskem 12 K; Simon Gregorčič, vikar v p. v Gorici, na račun ustavovnine 50 K; dr. A. Gregorčič v Gorici 10; „Narodna tiskarna“ 20 K.

Našemu upravnistvu je došlo: Fr. Zavadlav, veleposelnik v Št. Andrežu 2 K.

Srčna hvala!

Društvo „Šolski Dom“ bo imelo svoj redni občni zbor v ponedeljek dne 15. februarja ob 11. uri popoldne v svojih prostorih v Križni ulici h. št. 3 z dnevnim redom, ki ga določujejo pravila. Društveniki se uljudno vabijo, da bi se udeležili občnega zbora v obilnem številu. — Posebna vabila so ne bodo izdajala.

Papež in proprio-motu. — Pretekli dni se je mudil prevzvišeni knezoškof ljubljanski v Rimu in je bil pri ti priliki vsprejet od sv. očeta. Prevzvišeni knezoškof ljubljanski govoril je pri ti priliki s sv. očetom tudi o proprio-motu ter posebno o oni točki propria-motu, katero hočeta „Soča“ in „Slov. Narod“ izkoristiti v svoje namene, trdeč, da je namenjena za vse katoličane in ne samo za one, živeče v italijanskem kraljestvu. Glede te točke označil je ljubljanski knezoškof nekemu članu „Slovenčevega“ uredništva svoj pogovor s sv. očetom tako-le:

„Povedal sem, kako se v listih, ki služijo nam nasproti v verskem, političnem in socialnem oziru liberalni stranki, trdi, da papežev opomin, najbode delovanje krščanske demokracije samo dobrodelno, ne pa politično, zadeva vse katoličane, ne pa samo Italijane: odgovoril je, da dotična točka zadeva edino Italijane, kateri se iz posebno važnih, edino za Italijo veljavnih razlogov ne smejo udeleževati političnega življenja, ne zadeva pa krščanskih demokratov v drugih deželah, kateri naj se v obrambo svojih naravnih pravic in pravic svete cerkve z vso odločnostjo tudi vseh političnih sredstev poslužujejo.“

S tem, mislimo mi, da je pravda končana in da je zopet jedenkrat dokazano, kako nesramno trdovratna da je „Soča“ v svojem farbanju na vseh koncih in krajih.

„Slovenska Čitalnica“ v Gorici priredi na splošno željo v svojih prostorih tudi prihodnjo soboto plesno vajo.

Nagla smrt. — Natakari v kavarni „Evropa“ Anton Del Piero prišel je v soboto ob peti uri zjutraj v kavarno, da bi pričel tam svoj posel. Hkratu ga popade neka slabost ter začne močno bljuvati. Zdravnik dr. Morpurgo, ki se je nahajal okoli 8. in pol v kavarni, ogledal si je Del Piera, a ni zapazil nič nevarnega. Večeval mu je le, naj pije gorko limonado. Ker pa ni hotela pojenjati slabost, prepeljali so natakarija na dom, kjer je bil že ob 10. uri mrtev. Umrl je vsled srčne kapi.

Psov je bilo pri goriškem magistratu vpisanih zaradi pasje pristojbine 315. Od teh je 115 lovskih psov, 96 za „luksus“, 37 za stražo. Konjederec je pa vzel 70 psov, od katerih je umoril 44.

Slovenska mladina v Gorici priredi v sredo dne 10. febr. t. l. v veliki dvorani hotela „Central“ kostumni venček, pri katerem bode sviral oddelek vojaške godbe tukajšnjega pešpelka št. 47. Začetek ob 9. uri zvečer. Vstopnina za osebo 2 K, za družino 5 K. Morebitni prebitek je namenjen v dobrodelni namen. Toaleti: za dame kostumna, za gospode salonska. Vstop k venčku imajo le vabljeni.

Zgradba mostu. — Razpisuje se delo za most čez Sočo med Gradiško in Zdravščino.

Nesreča pri bohinjski železnici. — Neki tukajšnji list je priobčil včeraj pretresljivo vest, da se je v soboto popoldne pri gradbi predora pri Avčah vsul neki rov, pokopal dvanajst delavcev ter mnogo njih ranil. Kakor smo pa izvedeli mi iz popolnoma zanesljivega vira, je ta vest, hvala Bogu, hudo pretirana. Res je namreč, da se je pri avškem predoru vsul neki rov, a pri ti nesreči bil je smrtno poškodovan le jeden delovodja, ki je stal pod rovom in ki je po 12 urah tudi resnično izdahlil svojo dušo. Ranjenih pa je bilo in sicer lahko le 5 delavcev.

Nesreča v Sesslanu. — V četrtek je ponesrečil v Sesslanu 30-letni Ivan

Gruden. Delal je v kamnolomu. Odpeljali so v majhnih vagončkih kamenje, katero se potem na posebnih ladijah prepeljava v Trst. Pri ti priliki vsula se je polovica na vagončku nahajajočega se kamenja na Grudna in ga tako močno ranila, da je kmalu potem, ko so ga prepeljali v tržaško bolnišnico, izdahlil svojo dušo.

Mirenski rodoljubi prirede v soboto dne 6. februarja ob 7. uri zvečer pustno zabavo s petjem in plesom. Vstopnina 2 K.

Službi državnopravdniskih funkcijarjev sti razpisani na okrajnih sodiščih v Kanalu in Kobaridu. Letna nagrada za Kanal 190 K, za Kobarid 100 K. Prošnje je uložiti do 29. februarja c. kr. državnemu pravdnistvu v Gorici.

Ujeta francoska begunca. — V Červinjanu so prijeli v nedeljo dva francoska begunca ter ja odgnali v Gradišče.

Strašno hudodelstvo. — V petek popoldne je streljal 30-letni Cunder Alojzij v Domžalah blizu Ljubljane iz revolverja na svojega očeta in na svojo mačeho. Očeta je zadela kroglja v stegno, mačeho pa v prsa. Slednja je smrtno nevarno ranjena. Izvršil je brezsrčni sin to hudodelstvo, ker mu ni oče hotel izročiti premoženja.

Podpore iz ustanove „Leopoldine pl. Tegetthof“. — Iz te ustanove se razdele podpore dne 7. aprila, kakor dan smrti pokojnega vice-admirala Tegetthofa. Pravico do te ustanove imajo odpuščeni mornarji, ki so nezmožni za delo, v prvi vrsti pa oni, ki so se udeležili bitke pri Helgolandu, ali pa pri Visu. Prošnje (brez koleka) je uložiti na tržaškem mestnem magistratu — prvi oddelek v ulici Mude vecchia št. 2, III. nadstropje — najdalje do 15. februarja. Na pozneje došle prošnje se ne bo oziralo.

Na državnem gimnaziju v Pazinu (s hrvaškim učnim jezikom) bodo izpraznjena z začetkom šolskega 1904-05 tri učna mesta za klasično filologijo kakor glavni predmet, o čemer bo pa za eno teh mest dajalo prednost usposobljenje tudi za hrvaški jezik kakor glavni predmet, ali umeje se, da ob sicer enakih razmerah. Prošnje je nasloviti na c. kr. ministerstvo za nauk in bogočastje, predložiti pa jih je službenim potom c. kr. deželnemu šolskemu svetu za listro v Trstu do 10. marca 1904.

Narodnost v armadi. — Ravno kar nam je bila doposlana po profesorju Hickmannu v raznih barvah izdelana razpredelnica, v kateri so navedeni vsi pešpolki naše armade po narodnostnih odstotkih. Ta slika se dobiva pri trdki Freytag & Berndt na Dunaju VII/1, Schotenfeldgasse 64, po pošti za 53 vin. in je jako zanimiva, čeravno ne odgovarjajo v nji navedeni podatki popolnoma resničnim razmeram, kar pa ni krivda prof. Hickmanna. Po tej statistiki znaša število moštva na suhem 301.250 mož brez častnikov, katerih je 22.450. Od teh je 10% Italijanov, 30% Slovencev, 50% Rumunov, 50% Slovakov, 70% Hrvatov in Srbov, 80% Rusinov, 90% Poljakov, 150% Čehov, 180% Madjarov, in 290% Nemcev. Pri mornarici, ki šteje 8360 mož in 1350 častnikov, je 10% Poljakov, 40% Slovencev, 50% Čehov, 100% Nemcev, 70% Madjarov, 270% Italijanov in 460% Hrvatov.

Žaljenje hrvatskega naroda po nekem majorju. — Te dni je prinesel „Obzor“ vest, da je poveljnik 31. lovskega bataljona major Hanel pred pričami krvavo žalil hrvatski narod. „Obzor“ je bil zaradi tega zaplenjen, dočim so uradni listi to vest zanikali. Na zahtevo sekcijskega načelnika Šumanovića bil je major Hanel poklican h kornemu poveljništvu, da se opraviči. Zanikal pa je odločno, da bi bil rabil proti hrvatskemu narodu one žaljive besede, katere se mu predbacivajo.

Idrijski župan g. Lapanje je odstopil.

Slovenska zmaga na Koroškem. — V Št. Jakobu v Rožni dolini na Koroškem so Slovenci pri občinskih volitvah zmagali v vseh treh razredih.

Admiral baron Spaun ostane, kakor se poroča z Dunaja, na izrečno željo cesarjevo še nadalje zapovednik mornarice.

Železniški minister Wittek je praznoval v petek 60 letnico svojega rojstva.

Obletnica smrti cesarjevića Rudolfa. — Povodom obletnice smrti cesarjevića Rudolfa je cesar ob krsti del časa pobožno molil.

Reservisti, ki se hočejo udeležiti orožnih vaj spomladi, vložijo naj dotične prošnje nemudoma, najkasneje pa do srede meseca februarja pri politični oblasti svojega bivališča. Oziralo se bode v prvi vrsti na poljedelce.

Novo sredstvo, da bi učenci v šoli bili pazljivejši, je iznašel učitelj angleške šole v Desinheru. Vsak mesec fotografira svoj razred skupno z izključenjem tistih učencev, ki so se v zadnjem mestu slabo vedli, ali pa niso kazali posebne pazljivosti. Sredstvo je baje tako izvrstno, da so tekom enega leta odstotki izključenih padli od 19% na 3 1/2%. Mislimo, da si le ta vzgojitelj dá to novo sredstvo patentirati.

Vabilo k družbi sv. Mohorja.

Odbor družbe sv. Mohorja v Celovcu stopa zopet pred Slovence in Slovenke s prijaznim vabilom, naj v čim največjem številu pristopijo naši družbi. — Važen je čas, ko se širom slovenske domovine pa tudi izven nje nabirajo udje, da pristopajo k Mohorjevi družbi, ko se vabijo stari družbeniki, naj ostanejo družbi zvesti tudi zanaprej, ko se pozivljajo oni, ki še niso naši družbeniki, naj se pridružijo mogočnemu krdelu, ki se vsako leto v proslavo in korist slovenstva zbira pod zastavo sv. Mohorja in Fortunata!

Prosimo čč. gg. poverjenike, naj čim preje dovršijo svoje sicer težavno, a toliko hvalevredno in koristno delo nabiranja družbenih udov, vse ude pa prosimo, naj ne le samo pravočasno vplačajo svoj donesek, da s tem olajšajo delo poverjenikom, marveč vsakdo naj se tudi potruži, da Mohorjevi družbi pridobi novih članov.

Plačilo za sedanje prispevke in raznoteri trud sprejme sleherni Mohorjan jeseni, ko se razpošiljajo družbene knjige. Odbor se nada, da bo letošnji naš književni dar zadovoljil vsakega Mohorjana tako glede vsebine kakor oblike. Že Koledar za l. 1904. je obširneje označil knjige, ki jih prejmo naši člani za letošnje leto, in ki so te-le:

1. „Zgodbe sv. pisma“. XI. snopič. Spisal dr. Janez Ev. Krek. — Teh zgodb Slovincem na novo priporočati in hvaliti ni treba. Hvalijo in priporočajo se same! Zato poskrbite z obilnim pristopom k Mohorjevi družbi, da bode tudi ta snopič v čim največjem številu romal med Slovence!

2. „Lurška mati božja“. Šmarnice in molitvenik. Spisal Janez Godec. — Šmarnična pobožnost se je zelo priljubila Slovincem in radi segajo po knjigah šmarnične vsebine. Letos praznuje katoliški svet 50-letnico, odkar se je proglasila verska resnica o neomadeževanem spočetju Device Marije. Molitvenik, dodan šmarnicam, obsega razne pobožnosti, molitve za razne potrebe itd., tako da upamo, da bo ta knjiga imela veliko privlačno silo pri nabiranju udov.

3. „Slovenski fantje v Bosni in Hercegovini 1878“. Spisal Jernej pl. Andrejka. — Ob 25-letnici bosenske zasedbe je gosp. pl. Andrejka, c. in kr. ritmojster cesarske straže na Dunaju, napisal lepo knjigo, ki bo drag spomin onim, ki so se l. 1878. udeleževali bojev na našem slovanskem jugu, a zelo zanimiva in podučna vsem bralcem. Knjiga je okrašena z mnogimi, večinoma izvirnimi podobami, risbami itd. ki bodo gotovo vzbudile splošno zanimanje. Letos izide prvi del, drugi sledi prihodnje leto!

4. „Lisica Zvitorepka“. Učitelj Jos. Brinar je zbral živalske pravljice o lisici-zvitorepki v celotno knjigo, ki je namenjena v prvi vrsti odrasli mladini, a bode ugajala tudi drugim bralcem.

5. „Bodi svoje sreče kovač“, je naslov knjigi župnika Jurija Trunka, ki je zbral obilico naukov prav za vsakdanje življenje, učeč, kako najdemo pot do časne sreče.

6. Koledar za l. 1905. bode po možnosti zopet raznovrsten in zanimiv. To je torej letošnji naš knjižni dar. Knjige bodo gotovo zadovoljile vsakogar in zato iskreno vabimo, da se čim največ udov vpiše v družbo.

Nabiralne pole z denarjem naj se odboru določijo do dne 5. marca. Mnogo truda, sitnost in nepotrebnih stroškov povzročajo nam tisti, ki nam ne določijo ob pravem času udnine!

Posamezne ude in take kraje, ki nimajo 15 udov, pa prijazno opozorjamo da morejo po družbenih pravilih letnini (2 kroni) dodati še 40 vinarjev, za upravne stroške, namreč za zavoj, spremnico s kolekom, delo itd. Seveda morajo potem poštino, ki znaša veliko več, še sami plačati.

Mili Bog, naj blagoslovi naše delo in geslo za Mohorjevo družbo bodi: „Ne nazaj in navzdol, marveč vselej naprej in navzgor!“

Odbor.

Loterijske številke.

30. januarja.

Gradec 41 13 65 29 88
Dunaj 50 25 85 58 52

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Solskega doma“.

Odda se v najem velika soba

s prostim vhodom
v ulici Morelli hšt. 32, II. nadstr.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
priporoča

prijetna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
istarskih vi-
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po želez-
nici na vse kraje avstro-egrske monarhije v
sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja
tudi uzorce.

Cene zmerne. Rostrežba poštena.

Mnogo denarja!

od 800 K na mesec zamore vsakdo zaslužiti
lahko, pošteno, brez stroškov in posebnega
znanja. Pošlje naj takoj svoj naslov pod
E 1095 na: Annoncen-Abtheilung des

„Merkur“, Mannheim, Meerfeldstrasse
št. 44.

Cigoj & Nemec

veletržca z vini

v Gorici, Passaggio Ed-
ling št. 5, V. Municipio
št. 1 in 5.

priporočata svojo zalogo iz-
bornih črnih in belih vin
iz najboljših istrskih, vipav-
skih in briskih kletij.

Prodajata od 56 l.
naprej.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici
ulica Vetturini št. 3.

Jakob Miklus,

trgovec z lesom in opeko, zaloga
vsakovrstnega trdega in mehkega
koroškega in kranjskega lesa ter
pohištva,

v Pevmi,

za Soškm mostom, p. Gorica,
priporoča p. n. občinstvu svojo
bogato zalogo, ter na novo otvor-
jeno

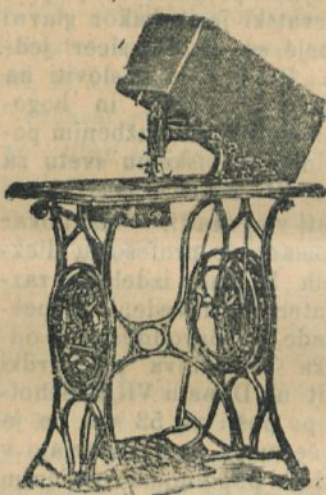
podružnico

na voglu prišedši od Soškega
mosta proti Gorici v hiši g. Fo-
garja h. št. 42.

V delavnici se izdelujejo vsa
v sodarsko in kolarsko stroko
spadajoča dela, in postrežba z
lesom po najnižji ceni. —

Fani Drašček,

zaloga šivalnih strojev
Gorica, Stolna ulica hiš. št. 2.

Prodaja
stroje tudi
na teden-
ske ali
mesečne
obroke.
Stroji so
iz prvih
tovarn ter
najboljše,
kakovosti
Priporoča
se slav.
občinstvu

Ustanovljena

leta 1899.

„Narodna Tiskarna“

v Gorici, ulica Vetturini št. 9.

prevzema vsa v tiskarsko stroko spadajoča
dela in izvršuje v moderni in okusni obliki po
tako nizkih cenah da se ne boji konkurence.

TISKA: „Gorico“, „Primorski list“, Diplome,
Brošure, Cenike, Vabila, Račune, itd.

Pismena naročila tiskovin se izvršé z obratno pošto;
vsa druga v najkrajšem času.

Zima je tu

pa tudi potreba je tu, kupiti za
hišno oziroma lastno potrebo raz-
nega zimskega blaga.

Ponovno se tedaj obrača vdano pod-
pisani do cenj. svojih odjemalcev s
prošnjo, da se pri nakupu raznih zim-
skih potrebščin tudi za naprej blago-
volijo obrniti v prvi vrsti na njegovo
trgovino, koja nudi cenj. odjemalcem
vedno priliko za neprekosljivo ceno in
dober nakup vedno svežih in solidnih
raznovrstnih pletenin iz bombaža in
volne, kakor:

nogavice, rokavice, jopice, srajce, hlače, zimske šerpe,
rute, čepice, volno itd.

Dalje priporoča še zadnje novosti kakor:
raznovrstne kožukovine, zimske čevlje za dame, ruske
galoše, dežnike, moderce, bluse, spodnja krila, pasove,
predpasnike; jako velika zaloga belega perila za gos-
pode, krasnih ovratnic, lovskih nogavic itd.; zadnje
novosti mičnih okraskov za obleke, razne svile, žamet,
pliš, fodre itd.; vse potrebščine za gg. šivilje in krojače.

J. Zornik, Gorica, Gosposka ulica 7.

Krojaška zadruga

Gorica, Gosposka ulica 7,

naznanja,

da prodaja oblačila za dame
in gospode, modne barkente,
in drugo manifakturno blago
posebno za bližajoči se zimski
čas, blago vseh kakovosti in
po najnižje mogočih konkuren-
nih in stalnih cenah.

Vzorec najnovejše izbere se
na zahtevanje pošiljajo brezplač-
no in poštne prosto.

Lekarna

CRISTOFOLETTI,

v Gorici, na Travniku.

Trskino (štokfiševo) jetrno
olje.

Posebno sredstvo proti prsnim boleznim in splošni
telesni slabosti.

Izvirna steklenica tega olja naravno-rumene barve po K 1.40, bele barve po K 2.

Trskino železnato jetrno olje.

Raba tega olja je posebno pripo-
ročljiva otrokom in dečkom, ki so ner-
vozni in neže narave.

Trskino jetrno olje se železnim
jodecem.

S tem oljem se zdravejo v kratkem
času in z gotovostjo vse kostne bolezni,
žlezni otoki, golše, malokrvnost in
splošna slabost.

Cena ene steklenice 1 K 40 v.

Opomba. Olje, katerega naročam direktno iz Norvegie, preišče se vedno v mojem
kemičnem laboratoriju predno se napolnijo steklenice, zato zamorem jamčiti svojim
častitim odjemalcem glede čistote in stalne sposobnosti za zdravljenje.

Cristofoletti-jeva pijača iz kine in železa,

najboljši pripomoček pri zdravljenju s trskim jetrnim oljem in izborno
sredstvo za malokrvne.

Ene steklenica stane 1 K 60 v.

Sprejema

hranilne vloge

katere obrestuje po
4 1/2% polumesečno; ne-
vzdignene obrestipripri-
suje konec leta k glav-
nici. Rentni davek pla-
čuje posojilnica sama.

Posojila

udom na osebni kredit po
6% in na vknjižbo po 5 1/2%

„Centralna posojilnica“

registrovana zadruga z omejeno zavezo,

Gorica, ulica Vetturini 9.

C. kr. pošt

nahranični

konto N. 851.292.

Sprejema

nove člane

z glavnimi in opravi-
nimi deleži. Glavni de-
leži po 200 K, opravični
po 2 K. Otvarja članom
tekoče račune, katere
obrestuje po dogovoru.

Uradne ure

vsak dan od 8. ure zjutraj
pa do 1. ure popoldne.